

Enrich Guitart

Amb aquest número
se reparteix les
cobertes de

'L'ignoscenta'

y comensa de
folletí la famosa
comedia d'en

ROBERT BRACCO

El perfecte amor

60 pàgines 15 cèntims

OBRA NOVA

S'ha posat a la venda el monòlech

Un home experimentat

original del escriptor

Antoni Cantaliops

y que interpreta amb tan d'èxit en el teatre Sala Imperi
l'aplaudit actor **PEP MARQUÉS**

Aquest monòlech està imprés amb elegància y polcritut que tenim ja reconegut
en els toms de la nostra Biblioteca y son preu es de 25 cèntims

Als subscriptors y compradors del DE TOTS COLORS, mitjantsant la pre-
sentació d'un dels volúms de la nostra Biblioteca, podran adquirir 'l pel preu de
15 cèntims

DE TOTS COLORS

REDACCIÓ y ADMINISTRACIÓ

ALT DE SANT PERE, 17, INTERIOR
BARCELONASurt els
divendres

PREU D'UN NUMERO 15 CTS.

SUSCRIPCIÓ A UN TRIMESTRE
2 PÉSETES

De literatura

Nova Secció que obrirem
en les nostres pàgines

Pòrtich

Algú, ha dit amats lectors, que pera conèixer a un autor valia més llegir-ne una sola pàgina propia que tot un tomo dedicat al estudi de la seva obra, personalitat, etc. Sens dubte l'observació es certa per més despectiva que resulti per l'art de la crítica o la preceptiva literària. Pera fer-se càrrec d'un autor no hi ha com llegir-lo. Pera assaborir el caràcter, el gust de la literatura d'un poble no hi ha com conèixer els seus autors més nacionals, que seràn sempre els més eminents.

Nosaltres, ara, hem pensat una secció que drem a la pràctica desde el número

vinent, en la qual donarem mostres, per dirho aixís, de totes les literatures que actualment conviuen en el món. Això serà tant com arribar a recollir una *nota* de cada literatura. Serà la nostra nova Secció un veritable viatge a través de totes les literatures existents. Acabarà per esdevenir, la Secció que inaugurarem en el pròxim número, una veritable Antologia mundial.

Les dificultats

Peró la dificultat més rellevant que's presenta al periodista al emprendre un treball com l'anunciat es que la secció

resulti atractiva, lliure de la pesanta monotonia de tot lo que s'eternisa y salvada, també, del afros perill de l'interrupció sobtada, parenta de la mort. Aquest darrer perill sols pot payrarlo la ferma organissació interior de la casa que preten emprendre una Secció com l'anunciada, que reclama sempre la més viva atenció y la més incansable constancia. Mes, si l'interrupció inesperada y llarga qu'estronca la vida normal d'una Secció pot donarse ja per descomptada, en cambi el perill de la pesanta monotonia de tot lo que s'eternisa no restaria facilment vensut si tinguessim d'acudir a treballs fragmentaris, a trossos escullits. Res d'això. La nostra Secció será de contes publicables tots en un sol número de la nostra Revista.

Els contes

Es el conte, petita narració o novela condensada, un genre literari estremadament escullit. Per ell se pot apreciar realment, la forsa d'un autor, l'estil, el criteri, la visió, etc. Y si el conte es escullit entre'ls de un autor eminent de una nació, es indubtable, que aleshores será una excelent mostra de la literatura en que s'es produhit.

El conte deu tenir sempre un petit assumpte amb son corresponent desenllàs y ja es sabut que allà hont hi ha assumpte, si aquest es ben desentrotllat, hi haurà sempre caràcter. Es més, en el just equilibri entre l'assumpte y'l caràcter està molts cops la forsa y el triomf de l'obra y molt especialment del conte.

Nosaltres escullirem els contes que aniran apareixent en la Secció seguint el criteri de donar a coneixer aquells que sien més *expressius* nacionalment parlant, amb la seguretat de que aquets haurán d'ésser també els millors, els que més agradarán a literats y a públich.

Els literats, el públich y l'aspecte de la nova secció.

Precisament una Secció en la qual vagin apareixent amb naturalitat contes de autors de tot el mon, com de Servia, Bulgaria, Rumania, Turquia, Grecia, Suecia, Nort America, Perú, Japó, Xina, etc., ha de interessar als literats aplicats y no pot desagradar a ningú, car els treballs que se hi donarán no han d'ésser purament literaris sino que com a contes, participarán de son aspecte verament popular y intel·ligible per tothom.

Però es més, pera fer agradable el viatge al través de les literatures de tot el mon que comensarem a emprendre seguirem un ordre, un itinerari y un modest *cicerone* ens farà indicacions lleugeres, senyalantnos semblances y deferencies, agrupacions y desintegracions, parentius y divorcis etc. Serà el treball d'aquest modest company tasca lleugera y senzilla. No'l deixarem parlar gaire y lo que'ns digui, a fi de que sempre resulti curt, ho posarém abans del conte, amb lletra més petita y en un costat. Qui s'en vulgui enterar que se n'enteri.

Les traduccions

En la traducció d'aquets contes seguirem el criteri de conservar l'aire o sia, sino l'estil, l'aspecte de l'estil al menys, dels autors, encara que sigui a voltes en perjudici de la catalanitat de la traducció.

Lo essencial es llegir en català y tenir colleccionada en la nostra llengua, una mostra de la literatura mundial, tan escullida, variada y amena com artística y interessant baix el punt de vista literari.

De la Secció en si mateixa

La Secció se formarà per si mateixa a través del temps. Com ja hem indicat, els contes apareixeran sino periodica-ment, regularment. Els donarem formant agrupaments per nacionalitats, no polí-

tiques, sino naturals que son les vera-ment literaries. Rés de pesat ni didac-tich. Qui no estigui interessat en acom-panyarnos en el viatge, podrà llegir el conte de la Secció com un altre trevall qualsevolga que formi part del número.

Breviari

El Guerra.

Après de la imprescindible *missa d'una*, la gent, complerta, per allavors, la seva missió, se'n ha anat a dinar, amb el meteix geste que una bestia, après del trevall, se'n va a l'estable.

Avuy el senyors que deixen podrir els llibres en els aparadors de les llibreries, ompliran, per *fer patria*, la *plaza de toros*.

Els que prohibeixen certes converses devant de ses filles, les *senyoretes* honestes y estúpides y nyonyes, els hono-rables faunes de berret de palla y ame-ricana creuada, que tracten com a es-claves a les jocondes bestioles del pla-her; però els que van a missa diariament y confessen cada setmana mansos y re-signats, cavallers de la Santa Ordre de Rutina.

Els automòvils, per la Granvia, se creuaràn amb breaks, amb landós, amb victories. L'hora serà triomfanta de sol, com en un cromo de pandereta o de cai-xa de panses.

En un elegantíssim «Mercedes» de 40 HP passa la Nena, la *divina evoca-triu de Deu*, en sa carn miracolosament alba y ròsea, la *mondaine* regina d'un regne d'escàndol y de romanticisme, de-safiarà amb sa *pose* ergullosa y dome-nyatriva, a tota la morral *ratlla dreta*

de les botigueresques gens, que may perdràn el segell de botiga...

La *plaza* bull de gent... La multitud udola bestialment... El sol, el cèlebre sol hispànich de sanc y foc, riu son riall ar-dent sobre les testes qui cremen.

Per remullar les gorjes seques del bar-bre escridaçar, se beu a llargs xarries y's torna als clams innobles: *Más caballos! Más caballos!*

En un *palco* el Guerra, l'arlequí de sis mil pessetes somriu cinic y *poseur*, amb sa *pose* de *majo de plante*...

Les damiseles, aquestes damiseles bar-celonines histèriques y nyonyes que sols *estàn en caràcter* en un recó d'esglesia o en un envelat de festa major, duhen la clàssica *mantilla* amb tant *garbo*, amb tant *chic*, ques segur devien servir a l'incomparable don Francisco de Goya de model per aquelles bruixes dels Ca-pricis...

El sol ja sols besa, amb son bes d'ex-travic, unes esgangalleres banderetes es-panyoles qui pregonen—¡quina ironía!—la sanc y l'or d'un país que ni té or, ni sanc...

Y'l Guerra triomfa devant la multi-tut... Però en aquesta ridícula Espanya tot ho es multitut...

Y's fa patria... ¡Patriá!... ¡Puah!

LLUIS CAPDEVILA.

baixava desseguida esparverat d'haver vist al pare Gaucher amb sa barba de nigromàntich, mirant als fogons, el pesallicors a la mà, després tot al voltant retortes de greix rosa, alambichs geganteschs, serpentins de crestell, tot una barreja estranya que flamejava amb el brilleig roig dels finestrals.

A la caiguda del dia, quan tocava l'últim *angelus*, la porta d'aquest lloc de misteri s'obria discretament y el reverent se'n anava a l'església per l'ofici de la nit. Hauria tingut que veure quin respecte quan atrevessava el monestir. Els monjos feyen reverencia al seu pas y deyen:

—Chut!... Té'l secret!...

L'administrador el seguí y li parlava amb el cap baix. Al mitg d'aquestes adulations, el pare Gaucher passava aixugantse el front, la caputxa tirada enrera, esguardava al voltant d'ell amb aire de satisfacció els grans jardins, plantats de tarongers, les taulaques blanques hont ressaltaven els panells nous y en els claustres esclatants de blancor—entre les columnetes degudament restaurades—els canonges amb vestits nous que desfilaven dos a dos amb posat místic.

—Es a mi que'm deuen tot això, se deia el reverent per ell mateix, y cada vegada aquesta idea el feia estar més orgullós.

El pobre home va esser ben castigat. Va a veureho...

Figuris que un vespre durant l'ofici, va arribar a l'església amb una agitació extraordinària, roig encès, la caputxa de través y tan torbat, que al pendrer l'aigua benhedida va ficar fins el colze en la pica. Tothom va creure que era l'emoció d'arribar retrassat, pero quan el varen veure fer grans reverencies a l'orga y a les tres tribunes en lloc de saludar l'altar, atravesar l'església com una sageta, divagar per el chor durant cinc minuts pera buscar el seu seient,

després un cop sentat inclinar-se a dreta y esquerra somrient amb un posat extrany, un murmur d'estranyesa va córrer per les tres naus. Tots se preguntaven de breviar a breviar amb veu baixa:

—Que té el nostre pare Gaucher?... Que té el nostre pare Gaucher? ..

Per dugues vegades el prior impacientat, feu caurer la crossa a terra pera ordenar silenci. Allà al fons del chor els *psalms* següien pero les respostes anaven minvant...

Tot d'una al bell mitg del *Ave veruns* vetaquí que el pare Gaucher s'estira en el seient y entona amb veu potent:

A Paris hi hà un pare blanch
Patatín, patatán, tarabín, tarabàn
Consternació general. Tothom s'aixeca y crida:

—Emportèusel, està embruixat!

Els canonges se senyen. La crossa de Monsenyor se mou violentment... Però el pare Gaucher no veu ni sent res y dos monjos vigorosos se veuen obligats a treurel per la petita porta del chor, defensantse com un esperitat y cantant ab totes ses forces els *patatins y tarabans*.

L'endemà, a punta de dia, el desgraciat monjo estava de genolls en el oratori del prior confessant sa culpa, fet una mar de llàgrimes.

—Es l'elixir Montsenyor, es l'elixir que m'ha sorprés, deya ell picantse el pit.

Y al veurel tant trist y tant arrepen- tit, el bon prior estava emocionat.

—Vaja pare Gaucher, calmeuvos, tot això s'assecarà com una rosa al sol... Després tot l'escàndol no ha estat tant gran com vos penseu. Es veritat que la cançó es una mica... hum! hum! En fi es d'esperar qu'els novicis no l'han sentida.

Are digueume com la cosa vos va passar. Va esser provant l'elixir, no es veritat? Se vos va escapar la mà... Si ho compreneu... Es com al monjo Schwartz l'inventor de la pólvora, heu sigut vic-

ma d: vostre. Y invent digueme, es molt necessari que vos provèu aquest terrible elixir?

—Desgraciadament sí, Monsenyor, el pesalícors me dona la forsa y els graus d'alcohol, pero la finor, el vellutat, no me fio més que de la meua llengua.

—Ah! molt bé... Pero escolteume un moment més.. Quan provèu l'elixir per necessitat el trovèu bô? vos agrada?

—Això es Monsenyor, — digué el desgraciat monjo tornantse vermell. Fa dugues nits que li trovo un gust, una aromal. Es ben segur qu'es el diable qui en té la culpa. No obstant estic decidit a no servirme més que del graduador. Tant me fa qu'el licor no sigui tant fi, si no fa el meteix efecte.

—Guardèuse de ferho — va interrompre vivament el prior. — No vos heu de exposar a descontentar als clients. Lo que podèu fer es que ja que estèu previngut, estar al aguait... A veurer quant ne necessitèu pera fer la prova. Quinze o vint gotes no es veritat? El diable serà molt poderós si vos pertorva els sentits amb vint gotes. No obstant, pera prevenir tot accident, vos dispenso d'avuy en avant de venir a l'esglesia, Dirèu l'ofici del vespre a la destileria.. Y are aneu en nom de Deu, reverent y sobre tot.. contèu bé les gotes.

Prou el pobre reverent tenia compte de contar les gotes .. el diable el tenia agafat pel seu compte y no volia deixar-lo. Quins oficis mes originals sentia la destileria! De dia encara tot anava be. El pare molt calmat preparava les retortes, els alambics, triava curosament les herbes, totes de Provença, fines, grises, brodades, plenes d'aromes y colrades per el sol. Pero els vespres, quant els simples estaven en infusió y l'elixir tebi en els recipients de coure roig, el martiri del pobre home comensava.

—Disset .. divuit .. dinou .. vint!

Les gotes queyen de la cànula en el cuvilet d'argent. Aquestes vint el pare

se les bebia d'un tiró casi sense paladejarles, era la vintiuna que li feia enveja. Oh! aquella vintiuna! .. Llavors per es capar de la temptació s'en anava a agenollarse al altre cap del laboratori y se abismava en sos pares-nostres. Pero el licor encare calent, feia una petita fumareda tota carregada d'aromes, que venia a envolcallarlo y vulgues o no l'atreia cap a les calderetes... El licor era de un color vert daurat. Inclinat a sobre amb les fosses nassals totes dilatades, remenava dolçament amb sa vareta de cristall y en les petites bombolles espurnejantes que voltejaven el remolí d'esmeragda, li semblava veure els ulls de la tia Begon que reien maliciosos mirant-sel...

—Encare una gota més!

Y de gota en gota l'infortunat acababa per tenir el cubilet plé fins a vessar. Llavors fent un esforç se deixava caure en un gran silló y el còs abandonat, les parpelles mitg closes, saborejava el seu pecat a petits glops, dient baix amb un remordiment deliciós:

—Ah! jo'm condemno. jo'm condemno

Lo més terrible es que al fons d'aquest elixir diabòlic trobava per no se quin sortilegi, totes les males cançons de la tia Begon: *Son tres petites comares que parlen de fer un banquet, o Pastoreta de mestre Andreu s'en va al bosch soleta...* y sempre la famosa dels pares blanchs: *Patatin, patatán.*

Pensi quina vergonya l'endemà quan els seus vehins de celda li deyen amb tò burleta:

—Y donchs pare Gaucher, que tenfeu cigales al cap ahir vespre quan vos en anàreu a dormir?

Llavors eren les llàgrimes, els desespers, el dejuni, el cilici y les deixuplines. Però rés podia contra el diable del elixir y tots els vespres a la mateixa hora, la passió començava.

Durant aquest temps els encàrrecs

y recitar el *Pater noster*, y encara'l deya en provençal, puig tenia el cervell dur y l'esperit com una daga de plom. Fervent cristià, encara que un xich visionari, s'assotava amb el cilici amb una convicció ferma y amb uns cops!...

Quan s'el và vèurer entrar en la sala del Capítol, senzill y groller, saludant a l'assamblea tirant la cama enrera, prior, canonges, administrador, tots se posaren a riure per l'efecte que produhia quan se presentava per alguna cosa al Capítol; aquella cara tan grossa, amb aquella barba de boc y els ulls mitj folls; això feu que l'germà Gaucher no fés cas de les rialles.

—Reverents—digué ell amb un tò bonhomí—tenen rahó de dir alguns que son les botes velles les que millor canten. Figureuse que, a copia de fer barrinar la meva pobra testa, tan barrinada, crec haver trobat el medi de sortir de aquesta miseria.

Ara vos diré còm. Vos recordèu de la tia Begon, aquella bona dòna que'm cuidava quan era petit? Deu l'hagi ben perdonada, pobra dòna! Cantava unes cançons ben lletjes després de beure! Quan era viva coneixia les herbes de les montanyes millor que un vell merlot Corse. Havía compost, cap a la fi dels seus dies, un elixir incomparable, barrejant cinc o sis herbes que anavem a cullir tots junts als Alpilles. N'hi hà bones anyades d'aquestes herbes, y penso que amb l'ajuda de Sant Agustí y el permis de nostre pare abat, podria—buscant bé—trobar la composició d'aquest misteriós elixir. Llavors no tindriem de fer més que embotellarlo y vendrel una miqueta car lo que permeteria a la Comunitat d'enriquirse poc a poc com els nostres germans de la Trapa y de la Grande...

No và tenir temps d'acabar. El prior s'havía aixecat per abraçar-lo. Els canonges li estrenyien les mans. L'administrador, encara més emocionat que ls altres,

li besava amb respecte els hàbits esfilagarsats. Després cada hù tornà a son seti pera discutir, y desseguida el Capítol và decidir que's confihessin les vaques al germà Trasybul, pera que'l pare Gaucher se pogués dedicar per complet a la fabricació del elixir.

Còm el bon germà và poguer adquirir la recepta de la tia Begon? Al preu de quins esforços? Al preu de quants sacrificis? L'història no ho diu. Solament lo que es segur es que al cap de sis mesos l'elixir dels pares blancs era ja molt popular. En tot el comptat, en tot el país d'Arles, ni un mas, ni una granja que no tinguessin al rebost, entre les botelles de ví blanc y les gerres d'olives, una petita ampolla de terra fosca, etiquetada amb les armes de la Provença, amb un monjo en éxtasis sobre un fons d'argent. Mercès a l'acceptació del seu elixir, la casa dels Premontées se và enriquir ràpidament. Se và aixecar la torra. El prior tingué una mitra nova, l'església vidrieres de colors, y en el campanar tot una companyia de campanes y campanetes và inaugurar-se un bell matí de Pasqua tocant y retocant amb gran volada.

En quant al pare Gaucher, aquell pobre monjo lletj, quines arts distreyen tot el Capítol, ja no se'n và parlar al convent. No's coneixia més que al reverent pare Gaucher, home pensador y de gran saber que vivia completament isolat de les petites y grans ocupacions del claustre y s'tancava tot el jorn a la destileria, mentres que trenta monjos rodaven per la montanya buscanthi herbes oloroses...

Aquesta destileria hont ningú, ni el prior, tenia el dret d'entrarhi, era una antiga capella abandonada al extrèm del jardí dels canonges. La senzillesa dels bons monjos l'havía convertit en una cosa misteriosa y formidable, y si per casualitat un escolanet atrevit y curiós, enfilantse per les parres y enredaderes, arribava fins a la finestra del portal,

plovien a la abadia qu'era una benedicció. En venien de Nimes, de Aix, de Avignon, de Marsella. De jorn en jorn el convent prenia l'aspecte d'una manufactura. Hi havia monjos embaladors, etiquetadors, altres pera el camionatge; el servei de Deu perdía algún toc de campana, però les bones gents del país no hi perdien rés, jo ni responc...

Doncs un hermós diumenge al matí, mentres l'administrador llegia en plé capítol el seu balanç de fi d'any qu'els canonges escoltaben amb els ulls brillants y el somris als llavis, vetaquí que el pare Gaucher se precipità al mitj de l'assemblea cridant:

— Se ha acabat... Ja no en faig més... Torneume a les vaques.

— Qu'es això pare Gaucher? — preguntà el prior, que estava com qui veu visions.

— Que hi ha monsenyor?... Hi ha que jo estic preparantme una eternitat de flames y cops de forca... Hi ha que jo bec, que jo bec com un miserable...

— Però ja vos vareig dir que contessiu les gotes.

— Ah! bé si, comptar les gotes! es per cubilets que ara se tindria que contar... Si, mos reverents, hem arribat aquí. Tres botelletes per nit... això no pot durar... Aixís donchs feu fer l'elixir per qui volgueu. Qu'el foc de Deu me cremi si jo'n faig més!

En el capítol no reya ningú.

— Però desgraciat vos ens arruinareu — cridava l'administrador fullejant nerviós el gran llibre.

— Preferiu que jo me condemni?

Llavors el prior s'aixecà.

— Reverents — digué extenent sa hermosa mà blanca hont lluhia l'anell pastoral — hi há un medi d'arreglarho tot. Es al vespre vritat, fill meu, qu'el diable vos tenta.

— Si monsenyor, regularment els vespres. Aixís dons, quant veig arribar la nit, ja sento, amb el vostre respecte,

les suors que'ns prenen com l'ase de Capiton quan veyia venir la carga.

— Bé! bé! calmeuvos. D'avuy en avant, tots els vespres, a l'ofici, resarem per vos l'oració de Sant Agustí, a la que và unida la indulgencia plenaria... Amb això arriui lo que arriui vos esteu a cobert... Es l'absolució durant el pecat.

— Aixís bé, mercés monsenyor prior.

Y sense dir rés més el pare Gaucher và tornar als seus alambics més lleuger que una aureneta.

Efectivament, a partir d'aquell moment, tots els vespres a la fi de les completes, l'oficiant no se descuidava mai de dir:

— Preguem per el nostre pobre pare Gaucher, que sacrifica la seva ànima als interessos de la comunitat. *Oremus Domine...*

Y mentres que per sobre de totes aquelles caputxes blanques, posternades en l'ombra de les naus, l'oració corria tremolosa com una lleugera brisa sobre la neu, allà baix al final del convent darrera el finestral inflammat de la destileria, se sentia al pare Gaucher que cantava a tota veu:

A Paris hi ha un pare blanch,
Patatin, patatàn, tarabàn, tarabín,
A Paris hi ha un pare blanch
Que fà dançà a les devotes
Trin trí, trin trí, en son jardí,
Que fà dançà a les...

...Aquí el pare s'aturà plé d'horror.

— Misericordia! si els meus feligresos me sentien!

FRANCESC FAURA, trad.

CORREU DE PARIS

Com vos deya la setmana passada en Brièux ha estrenat a L'Odeon una altre obra del seu genre: *La foi*. Y aquesta vegada amb música d'en Saint Saëns.

La foi ha sigut molt discutida com ho han sigut totes les estrenes d'en Brièux. Però hi hà que confesar qu'aquesta vegada no n ha sortit amb l'èxit de les altres. Al presentar els seus problemes morals quan *Els Tarats* y *Les Dides*, es innegable que, encare que no s'hi diu res de nou y malgrat qu'ls defectes y conseqüències que senyalava fossin ja coneguts de tothom, les seves idees y el seu moralisme modern varen trovar resó en tots els interiors y d'aquelles escenes no s'en podrien treurer sinó bons resultats d'acort amb lo que ell defensava. En cambi amb *La foi* li hà passat tot al revés. El fet capital de l'obra es aquest: Satni qui retorna a Egipte de llunyans paissos se revela a las supersticions religioses d'aquella terra. Ell vé de llargs viatjes; s'ha instruhit a l'extranger y porta a la seva patria la nova veritat: els Déus no existeixen. Les seves doctrines fan proselits. La gent, desllinzada del temor als castics divins devindràn, despiatades, venjatives, sense qu'un fré deturi els seus instins. Però les ànimes més primitives ne tindrán necessitat de creurer amb quelcòm de superior a' ells, y desfeta la creencia de les divinitats celestials, Satni serà tingut per ells com un Déu terrenal. Això es el primer fracàs de Satni; el poble necessita un Déu y prés els que tenien ne té de forjàr d'altres reals o no. Satni comprèn l'inutilitat de les seves doctrines renovadores.

Satni fet Déu pels seus no pot demostrar la superioritat divina que'ls altres l'hi han atribuïda y aquí comensa un altre calvari. Exilat per Farahó no pot ontrarrestar ses forces amb res de

sobrenatural com pertoca a una divinitat; se trova impotent pera salvar a la seva promesa de ésser lleysada al riu en sacrifici als Déus, seguint una tradició religiosa; nega'l seu poder pera tornar la vista als orbs y no pot en les hores de la mort consolar als que s'en van dels remordiments de la vida. Satni devé un Déu de per riurer.

El poble en revolta s'adona de l'engany y ls sacerdots se n'aprofitaràn pera tornar les ovelles al seu corral. Com cada any el poble acudirà al temple d'Ysis hont la deesa, inclinant la testa, concedeix una anyada de felicitat als seus creyents, y aquesta vegada serà'l meteix Satni, qui, obligat pel gran sacerdot, maniobrarà darrera l'altar, el mecanisme pel qual la deesa mou la testa. El poble a la evidencia d'aquell miracle anyal del que no'n sap el secret, creurà altre vegada. Y en vè Satni els dirà després que fou amb les seves propries mans qu'obrá el miracle. La multitut necessita creure y aquesta vegada voldrà seguir enganyada. Veritat o mentida, ella adorarà als Déus. Y Satni serà vituperat, escarnit, maltractat y abandonat de tothom per impiu y falsari.

Aquesta es l'obra d'en Brièux. Com veyèu, els seus esforços tendeixen a defensar les doctrines meteixes que posa en les paraules de Satni, però la conseqüència es una: que les multituts necessiten creurer; quelcòm de superior que ls estimuli a les obres bones evitant les dolentes o tant solsament una fè que pugui consolarlos de les miseries de la vida. Aixís, la religió qu'ell combatéix devindrà no ja solsament una necessitat relativa, sinó una necessitat social.

Per això la equivocació d'aquesta obra està en aquesta contradicció.

Aquests últims dies s'ha estrenat a L'Alhambra un drama en 4 actes de Cain y Marzo, amb música de E. Malherte: *Madame Pierre*. En aquestes obres generalment es la música lo mes remerca-

ble, però aquesta vegada el talent d'en Malherte y el dels autors del poema van a tants.

Encare una altre obra amb música: *La Maritza*. La música de Berges; el llibret de Bail. Els dos quadros són el desenllas d'uns amics espanyols. L'obra està ben tractada amb situacions a lo *Carmen*, y com qu'es l'espanyola.—Maritza—la que socombeix, el públic vol veurehi un símbol y aplaudeix amb no molt bona fè.

En el meteix teatre en G. de Buysieulx ha estrenat una comedia en un acte que titula *Un change*. Es una comedia a la francesa sense rès que la especialisi.

El Teatre del Palais Royal ha donat també dugues estrenes. *Marituri*, tres actes de Prozor y *Gregoire* de Falk, un acte. La primera es una comedia d'amors en la qual sols s'hi veu les primicies d'un autor dramàtic que potser en altres obres podrà revelar-se millor.

Gregoire es una pessa ben dialogada amb frases forsa enginyoses y d'una refinada psicologia femenina.

Y ja sabeu que tractantse de fembres els francesos ne saben un niu.

LOGE

✻ ✻ ✻

Angulus ridet

Sota el Cel d'Olost

*Retorno al país clar dels blats, y de la fruita.
Els camps llensen al vent olors de terra cuïta
y onejen les espigues com un aurífic mar.
Al bosc hi remorejen aucells al cap al tard.*

*Retorno al país clar del sol que'l poeta canta
y sota d'aquest cel mon ànima s'hi encanta:
s'encanta en la serena claror d'aquest cel blau
y's dóna en el ensomni rendida a tanta pau.
Hi sab el voleyar de tal paraula nova
y escolta ferventment al vent y la retrova.*

*El vent d'aquesta terra me torna seré'l front.
Renaixen en ma pensa instàns d'altre sojorn;
me riuhen els camins, els arbres y les plante's.
Els arbres al passar, mormolen, com complantes
cantades a mitj aire, paraules d'una nit.
Y del destí m'hi cerco l'Enigma en l'infinit*

*L'Enigma es qui m'hi lliga sense saberne'l com
quant l'aire del capvespre, passant, me diu un nom.*

LLUIS PUIG Y PUIG

Arts Plàstiques

Aquesta setmana, Faune, anc que incivil com ja t'he dit més d'una volta, per naturalesa, empenyut per l'afany de veure, de fruir, assedegat d'il·lustració civil, t'escriu desde Madrid ont l'han atret desitjos y etzars amb son company en Guardiòla.

Si pera mi es desconegut lo de la Cort, al meu *ciceronne* he confiat la ruta. Ell coneix sobradament tot lo d'aquí de temps antich: ell en sos temps hi passà llarga temporada estudiant les obres mestres del museu del Prado. Oh!.. quin goig... quin entusiasme al veure amb propis ulls aquelles obres qu'un prou coneixia per reproducció! Allí's corren suaument les hores, en éxtasi continuat. Si disposés de forsa espay, prou te contaria punt per punt les meves impressions. El museu d'art modern, instalat al magne edifici del passeig de Recoletos, la Biblioteca y museus nacionals, digne també d'ésser visitat, conté un sens nombre d'obres, no totes dignes de menció; les que sobre-surten y s'aguanten entre totes les vicissituds y estirabots de l'art son els dos quadres de Rosales, *El testament d'Isabel la Catòlica* y la *Mort de Lucrecia* obres imponderables de fermesa y suavitat lligades, dignes de passar per l'alambic escrupulós de la posteritat.

El museu d'antiguetats a la planta baixa del meteix edifici, guarda una inmensa y molt interessant colecció de vasos, y fanchs o terres cuytes grechs y etruscs de sos més diversos períodes. Les reials caballerices, dignes també d'admirarshi les prehuades carroces, faust pompós de les diverses èpoques de la monarquia, entre les que's nota la severitat de la de Doña Juana la Loca, tota d'ébane, y la cadira de mà de Felip V, de metall esculpturat al gust de Lluís

XV y amb plafons alegòrichs pintats per Boucher. Emprò, hont l'entusiasme més s'aguant es al visitar al terme de la Moncloa, aquells setis reials qu'avuy son del poble, la capella de Sant Antoni de la Florida, declarat monument nacional hont pot admirars'hi lo mellor, no m'en cab dupte, de lo que ha produhit el capritxós pinzell de Goya. Llàstima qu'allò estiga descuydat, perquè es encisador, es franc y valent, aquell art; no cónec rés més sugestiu, més delectós, tractant de l'art goyesc, d'aquest estravagant pintor, qu'aquestes amables pintures, quina desinvoltura y frescor del colorit, se lliguen admirablement a un ben interpretat sentit decoratiu.

Lo que fou salò de recepcions del antic reyal Palau del *Bon Retiro* nomenat també el Casón, tanca una joia inmensa d'art natural. Boy deixant en banda el sens nombre de reproduccions de les més interessants obres esculptòriques d'art antic, quin objecte té aquest antic palau, magestuós per son estil subjecte al neo-classicisme, es el sostre pintat a fins del sigle XVII per Luca Giordano, Jordán se l'anomena, també ben conegut per el *Fa presto*. Jo voldria descriure't lector, la composició d'aquest treball immens; sols te diré que la bòveda hont se desenrotlla mideix 21'16 metres de llong per 12'90 d'ample y 5 d'elevació y el tema és, l'*Origen y triomf a Espanya del ordre del Toisó*, interpretat en simbolisme heroich; se parla de Jason, de la Nau Argos, de la conquesta del *vellón de oro* del dragó, y de la entrega d'ell per aquell héroe grech a Felip *el Bueno*. Allí un sens nombre de ninfes y genis, agrupaments de matrones representant al viu l'escut de la gran monarquia espanyola, tot son alegories pera fer més patent el poderiu

d'Espanya quan no se pontà el sol en los dominios del César Carlos V.

La Exposició nacional de pintura, escultura y arquitectura en els jardins del Retiro es també ben notable, anc que hi sobren un sens nombre d'obres que destruïxen l'efecte de les que valen. Com el company meu se proposa ferne una ressenya detinguda, es per això que de corre-cuyta esmento lo que a exposicions y museus se refereix. Com a final per avuy, te daré una nota que contrasta amb els entusiasmes anteriors; es la visita a *San Francisco el Grande* tan ponderat per tots aquells *provincianos* decidits admiradors de *todo ese Madrid*. La grandiositat d'aquelles naus queda esquinçada, migrada per les pintures. La fatalitat vingué a destruïrla per medi d'una funesta decoració, doncs de tanta profusió de pintures com s'hi ostenta poca cosa pot salvarsen, casi rés. L'altar major d'en Ferrant, lo de Plasencia, molt llampant y lo de Casado del Alisal es lo que més s'aguanta. La cuspide central es tota ella faltada d'aquell bon sentit de decoració mural, d'aquella fluidesa y bon gust, que lograren aquells antics mestres del Renaixement. Tot es lograt a truc de treball, d'esfors d'obrer, may d'inspiració de mestre, sempre crú, sempre deixa aquell regust d'asprositat. Aixís vé a sintetisarse tota aquella riquesa tan cantada arreu de *San Francisco el Grande*.

FAUNE

Madrid, 5 Juny 1912.

EPISSODI

Fou allavors que un tret y altre tret ressonaren en el silenci plè d'inquietuts de la ciutat en revolta, que'l Poeta baixà els cent trenta cinc graons que conduïen al seu piset y eixí al defora.

Els solitaris carrers de la ciutat vella remorosos com un claustre a les petjades dels escassos vianants, semblaven estremirse. Cada casa y cada pedra, com si's despertés en elles l'ànima adormida d'altres temps y altres revoltes ciutadanes, ressonaven a l'estrèpit de les descàrregues.

El Poeta esguardà al lluny del carrer y avensà a l'etzar. Havia cantat el cel de la ciutat en aquella jornada de revolta. Al matí: un cel blau sereníssim amb transparencies de cristall; d'una virginal puresa inconeguda a ciutat hont les xemeneies de les fàbriques cuidaven de violarla amb l'insolència profanadora dels seus núvols de fum. Al ésser nit: un cel de flames, cel d'infern, amenassador y terrible y a l'hora imponent y magnífic en la seva tràgica bellesa...

El Poeta apressà el pas. Al lluny del carrer, damunt la plasseta veïna, se distingia el cel roig y flamejant com espill d'un gran incendi, y s'ohia l'estrident bramulor de la multitud. Muntaven grosses columnes de fum y atropellantse en elles, furioses y serpentejantes, ascendien rojes flames y milers d'espurnes roentes, talment com si l'església fós devinguda una gran foguera.

Així era en efecte. El Poeta s precipità a la plasseta y s'obrí pas entre la multitud. La rojor de l'incendi colorejava estranyament el seu rostre d'una lívida palidesa d'ivori vell. Els seus ulls, enormement oberts y brillants, esguardaren l'església en flames y un somris triomfal se dibuixà en els seus llavis.

—Poble!... cridà el Poeta—Armat! Soc jo, el Poeta de les inquietuts populars y de les miseries humanes! Soc el Poeta qui escriu amb sang de la propria ànima! Soc jo qui sé de la presó, del prostíbul y de la fàbrica! Soc jo, l'estudiant del camatje humà; de l'home dolorós, atormentat, famolenc y envilit! Soc el clarí de la tropa jornalera!... La mul-

titut aixecà com un ressó de tempestat y s'agombolà al seu entorn.

Es ell, el Poeta!... El Poeta!... Visca el nostre Poeta!

—Silenci!—cridà.—Y la seva mirada fonda, penetrant, dominadora; aquella la seva mirada que posseïa el secret de la carícia y el despotisme d'una voluntat irresistible que s'erguia sobirana, absorbent, imperativa; qu'era a voltes suplicant y tendre, feridora y crudel y com concentrantse en ella meteixa in mòvil, era a l'hora misteri y ensomni; semblà amarar a la multitud de la seva poderosa influència.

Y en el sobtat silenci vibrà la sonora y acariciant musicalitat de la seva veu d'encantador.

—Poble: escolta! Desde Jesús clavat en creu, fins a les teves mans encadenades hi hà una gran tasca deslliuradora!

Si ha sonat l'hora de redempció, deslliurem al Crist! Salvèulo de l'afront de la Creu a que la crudeldat dels homes segueix encare condemnarlo! Reclamem per ell un lloc en la plassa pública, entre els monuments als Genis!...

Crist, humà y triomfant, la dolorosa nuesa dels seus membres llatzerats sota l'ampla roba natzerena; Crist llibertat de la tortura de la creu, fugitiu del temple en brassos de la multitud vindicadora, es el Crist-Símbol de la redempció de l'home.

Poble! Deslliura'l Crist! Redimeixte'..

Una formidable remor se aixecà atornadora y l'onada humana se's prepità a l'esglesia saltant per demunt de les seves runes flamejantes.

La claror gris de l'aurora colorejava les lliureies dels civils a l'assaltar l'indefensa barricada. La plasseta de l'esglesia romanica muda, dormida, com reposant sossegada després d'una pahorosa nit d'ensomni...

Una imprecació en llengua forastera, ressonà en el silenci. Un civil acabava de descobrir al Crist de l'esglesia reposant en terra, desclavat de la creu, y abrasat a ell l'innanimat còs de l'únic defensor de la barricada; aquella tossuda carrabina que no havia callat en tota la nit.

L'infelís Poeta romanica èrt, els ulls exageradament oberts com esguardant l'estrella del matí que tintillejava en la difosa claror del cel.

CASSIMIR GIRALT

✱ ✱ ✱

Musicals (1)

Petit proemi

Crec qu'es d'una vera necessitat en tota revista seriosa l'extensa propagació de l'art musical, doncs ell es lo que uneix mes fortament a l'humanitat tota, es l'unic verament que no te fronteres, essent com es la parla universal de l'ànima d'els homes.

Quan amb son esclat puríssim o voluptuós ens parla de la passió mes intensa de l'amor tots l'entenem, ses dolces melodies ens trasporten vers regions desconegudes, vers l'infinit, fentnos gaudir emocións divinement belles, pures, lascives y fins a voltes crudels y sangnantes.

Es tan y tan rica en matisos que tot pot expresarho, es un suau bàlsem per les penes mes punyentes al meteix temps que pot ser la mes bella companya pels jorns de goig mes intens.

Y per aixó perque inteligents y profans puguin gaudir de les infinites belle-

(1) En aquesta seccio es darà compte de totes les obres tan de literatura musical com de música qu'es rebín en aquesta administració y les que per sa importancia ho requereixin s'en farà critica.

ses d'aquest art hermos; además de les crítiques de totes les manifestacions musicals d'importancia que tinguin lloc, com son concerts, drames lirichs, óperes y operetes, penso publicar articles de literatura musical; biografies, pensaments y anecdòtes d'autors notables; fent d'aquest modo conexensa amb els artistes mes eminents, per lograr amb tot lo possible que no sigui jamay un desconegut el compositor o el virtuós que acaba de donar una audició, sino al contrari un amic qu'en guardem un grat recort ó una bella coneixensa.

¿Com es possible estimar a un ser, sentir per ell ver carinyo, si d'ell es desconeix per complert, sa vida, son caracter y ses costums?

Lo mateix pasa amb la música, y com pot aymarse, com pot un fruhir de ls seus encants si d'ella s'ignora tot son pasat, tots els seus genis, tots sos tresors?

Estimeu a la música com a vostre ay-mada com a vostre més gran amor y serèu ditxosos; l'una vos parlará de l'amor que vos profesa fent bategar fortament lo vostre cor, y l'altre vos acariciarà suau y dolsament la vostra ànima, amb sos dolsos acorts, amb ses belles y sublimes melodies joyoses les unes y suau-ment melangioses les altres.

Concert Manen

Cada any per la primavera venen a la nostra Barcelona pera fernos enlairar vers a les regións divines de l'art de la música veritables eminencies; enguany no han sigut aquestes tan nombroses com altres voltas, mes amb tot hem pogut fruhir algunes vetlles de veritable art.

Primerament del conjunt verament notable de la distingida Orquesta Sinfónica de Madrid que amb la cooperació del nostre colós Orfeo Catalá ens donà agments de la gran Missa de Bach y

la immortal Novena Sinfonia quines dues obres per sa colossal interpretació en guardarem un recort inesborrable. Mes tart l'eminent clavecinista y pianista polaca Wanda Landowska fidel, fervorosa interprete d'els clàsics y sobre tot del gran Bach y per últim el nostre gran violinista Joan Manen, un d'els artistes mes predilectes dels filarmonics alemanys

Sent ja fora d'actualitat fer la crítica dels dos primers, sols parlaré d'aquest últim que fou el concert únic que donà el pasat dimars en el Palau de la Música Catalana acompanyat d'una orquestra composta amb elements de la Sinfónica d'aquesta ciutat, dirigida pel distingit mestre Lamote de Grignon

La sala no estava pas com mereixia el renom que ha conquerit per tota l'Europa el nostre eminent violinista, puig sols estava plena l'entrada general regnant en tots els demés llocs bastanta desanimació. En Manen es presenta seriosament y sense moviments extravagants cosa forsa estranya en un concertista, demostrant fins amb aquest detall bon gust y bona escola.

La primera obra del programa fou el concert en sol menor pera violí y orquestra de Max Bruc, interpretat d'una manera admirable fentse ja seu al públic al finir el primer temps d'aquest concert per sa pura dicció, per el seu sò robust y per son mecanisme portentós.

En la segona part executà el Concert en si menor del mestre parisenc Saint-Saens també com l'anterior pera violí y orquestra; el clou d'aquesta obra fou el segon temps que es verament de prova per un violinista, per ses nombroses dificultats de dicció, de sentiment, de mecanisme y sobretot per el domini del arc que necessita tenir l'artista que l'interpreta; mes ell triomfà d'una manera portentosa, en molts fragments semblava que toqués la cosa més sensilla; al finir el darrer acort l'ovació que se li tributà fou llarga y merescuda.

Amb dugues Romanses de Bethoven per violí acompanyades discretament pel pianista Ferràn Ardevol comensà la tercera part; sa interpretació fou verdaderament notable, mes amb tot sento dirli tractantse de tant notable artista que no estigué a l'altura de les dugues obres anteriors trovants'hi a faltar quelcom de la magestuosa grandiositat que l'artista té de donar a les obres d'aquest geni immortal qu'es diu Beethoven.

Mes ben prest se borrà per complert la petita mala impressió que haguéssin pogut fer en l'auditori les dugues obres anteriors per sa falta de sentiment clàssic, amb la brillant y incomparable interpretació que donà a les Variacions per violí y orquestra sobre un tema de Tartini de les qu'en n'es l'autor. En elogi seu sols pot dirse una cosa y es qu'es el únic que pot interpretarles. Va estat colossal, grandió, inimitable; per ell en lo difícil art que conreua no existeixen les dificultats ni d'execució, ni de mecanisme, tot es senzill.

L'obra resulta bellament instrumentada dantun color modernissim a un tema forsa antic.

L'ovació que se li tributà fou grandiosa y per correspondre a ella tirà fora de programa la divina Revine del exquisit Schumann y despres lo Cant del Rusinyol de Sarazate.

¶ Era ja fosca la sala qu'encar resonaven forts aplaudiments y quan sorti del Palau de nou se l'ovacionà.

Y ara sols me resta fer extenssiu l'aplauso d'aquest aconeximent musical a l'orquestra y a son director el mestre Lamote que acompanyà d'una manera molt notable les obres d'aquest concert.

Maria Thompson

Es una opereta estrangera sino recordo mal alemanya arreglada al espanyol per Fiacro Yrayzoz y el mestre Ubeda

quina estrena en lo teatre Tivoli tingué lloc divendres passat. La música es lo mes remarcable d'ella sobressortint un duo en lo primer acte graciosament cantat per la Montoro y secundat pel tenor de la companyia quin nom sento no recordar.

En lo segon acte lo més nou es lo ball que pot dirsen de l'hipnotisme y en el tercer uns cuplets istil musich-hall que agradaren força a l'auditori cantats per la verdadera protagonista Pura Montoro que molt haviat seràn populars.

L'obra en conjunt va agradar, fentse repetir forses números de música.

SCHERZO

✱ ✱ ✱

Écos del Paralel

Les coses al seu lloch

Abans d'entaular novament conversa amb els meus llegidors—si es que tinc la sort de tenirne—he de notificar que en les meves cròniques primeres, apart d'altres disbarats, el senyor caixista và ferme dir quelcòm que convé rectificar.

En els primers mots de salutació, en lloch de lo que diu en la ratlla vuyt o nou, té de dir: «tindràs la ventatja de poderthi esplayar quan *vulguis*, y abandonarlo quan te mareigi». Ja sé que aixó son vuyts y nous y cartes que no lliguen, però, senyors, ja ni hà prou amb allò del Paralel per mareijar als llegidors! No cal pas que sobre d'aixó encara'ls esplahi: llavors sí que podriem dir lo que fà dir en Capella a un personatge de *Barcelona al dia*:—Ahónt som?—Al Paralelo.—Al Parà qui?.. —Al Paralelo... —Bueno, doncs, jo seré'l Pare y si acàs vos son el lelo.

Y aixó, la veritat, ni en broma. Entesos, eh?

Finèu seguint

Declamos ayer, com diuhen els que no saben de quina altra manera comensar, que la

parla catalana en el teatre hi ressona també agradablement en aquest petit «Montmartre» barceloní: vagi com a prova un petit balans de lo que feu la companyia d'en Miquel Rojas la temporada passada. En mitj de les esgarrioses representacions melodramàtiques y de les «enlayrades» transcendències d'en Fola, el nostre teatre hi devenia com una cosa suau, agradable, una nota de descans en l'asperós camí d'estragament folletinesc en l'escena.

Les dolces cadències marinesques de *Sirena*; les notes pintoresques dels payets d'*Els Zincolós*; la ardència rítmica de les estrofes de *Mar y cel*; l'interior ombríu y tràgic de *Bestia assenyalada*, y, per fi, la sublim grandiositat dels amors de *La reina joventut*. Tot això y algú altre acte també català, encara que de menys importància, era assaborit per aquest públic infant amb l'embadaliment d'una cosa nova, estimada y no compresa per ells encara. Poc a poc, aquest bon públic les anirà desitjant amb més freqüència aquesta mena de representacions, y en la pròxima temporada, que tornarà a actuar l'empresa Guilemany, ens serà forsa de grat poguer anotarhi en aquests ecos els triomfs encoratjadors dels actors de la companyia d'aquest teatre, que sent tanta veneració y ens consta per l'escena de nostra terra. Per acabar, encara una nota simpàtica: en aquest mateix teatre diumenge passat una companyia d'artistes volanders, entre els quals hi figuraven la Abella y la Ramona Mestres y, entre altres, l'Amell y l'Estefa, representaren *La mare y Dol d'alivio*, obtenint un bon èxit. No es això una encoratjadora perspectiva pels dies que vindran?

També en els demés teatres la nota catalana s'hi deixà sentir poc més o menys: al Lúric, amb *Tristos amors*, *El lladre* y tantes altres; al Nou, amb *L'Espanya* y les ja ressenyades; al Espanyol, amb *El carro del vi*; al Còmic, amb *La Tasca*, *Els Jambus* y *Ayres de mar*, totes d'en Vallmitjana, y al Arnau, sembla mentida, veritat?, però es lo cert que en aquest local, convertit en Music-hall per obra y gràcia de les exigències del públic, en mitj dels repiqueteigs de castanyoles y els olèls y els asaurals, sigui ahont se donaren més representacions del teatre de la terra: obres en un acte de comèdia bufa se trobaven intercalades casi cada dia en el cartell al

costat de les del mateix gènere en castellà y del immens cel d'estrelles amb qu'a y sense qu'a que feyen de les seves per les taules de aquell escenari y les idem d'aquell café-foyer del primer pis.

Tanco aquest eco donantvos la nova de que'l Sindicat donarà l'hivern vinent les seves funcions al teatre Esp. nyol—lo que, dit siga entre parèntesis, me sembla una gran equivocació,—y que la imponderable Xirgu vindrà a despedirse d'aquest públic que tant l'estima, donant tres representacions en el popular teatre Nou. Tantdebò que la parla catalana tingui una angusta glorificació en els escenaris de nostres teatres y que'l públic del Pararel sàpiga correspondre dignament als qui tant fan y treballen per enaltir-lo y ferli sentir l'encís del art de casa nostra!

Calma

Talment el Pararel s'es tornat en aquests moments un mar en calma. L'aparent tranquil·litat que domina arrèn, sols es torbada per l'estridència de les bandes militars, la foscor y aparatositat dels cartells dels cines, a misteriosa baluerna dels cafès-concerts y l'única nota viva teatral que ofereix el teatre Còmic, ahont el públic bon jan y amant de la frescor hi cerca, al ensemps que un dols esplay en el jardí d'aquest local, l'agradós regust de la rialla fàcil tot escoltant les bufonades d'en Güell, els atildaments d'en Viñas y la gràcia ingènita y picaresca de la Pilar Martí.

Per fortuna, compto amb un bon provehiment de recorts paralelogràfics per anarlos abocant en aquests ecos mentres la calma de aquests temps fa de les seves. En tant perduri la incògnita en aquest boulevard, permetme llegidor amic que m'assenti a la clàtor d'un fanal y provi de descapdellar la curiosíssima madeixa d'aquest simpàtic bordell anomenat Pararel.

ROSSEND LLURBA.

Llibres

(1)

Arca d'ivori. Poesies, Joseph Massó Ventós.

Es molt rar, es raríssim, que en els actuals temps, al volguer escriure, encar que sia exterioritzant un pur estat anímic, sapiguem sostreurens als oripells de les influències més o menys accentuades, més o menys llunyanes.

Això sempre es de dordre, però ho es més en les actuals circumstàncies, car aquest amanerament, aquesta absurda imitació potser son les causes de l'allunyament, del divorci entre autors y públic; públic que tolerarà un d'Annunzio, un Ibsen autèntics, però no un seu imitador vulgar y fret.

Aquest es el mal de la nostra joventut: el de la confusió, el de que molt rarament som nosaltres mateixos, sinó el romàntic aquell, l'altre parnasià, el clàssic de més enllà... Y això es mort per una literatura floreixenta com hauria d'ésser, no com es, la nostra.

En Josep Massó Ventós no es pas de aquests.

Son ben personals, son ben d'ell aquestes poesies, ben lluny de vulgars *jocs de paraules y bonics y galindanes*. Tenen, potser, lo que no es un defecte, sinó influència de la Raça, un cert segell de candidesa y d'ingenuïtat que fa més amable sa lectura. Lectura sana, fresca, sense exacerbacions ni morbosismes de melangies enverinades y estrambòtiques.

Prova d'això es aquella «Egloga de Maria», fresca com la rosada de les aubes de Maig, ingènua y transcendental alhora, eixa transcendència de la serenitat de concepció y del ritme... Aquella «Glosa del mariner y la donzella», suau y dolcíssima, amb la suavitat y dolçura d'alguns troços de Goethe...

Amic Massó Ventós, una bona estreta de mà per haverme fet fruhir uns tant delitosos moments amb la lectura de vostra *Arca d'ivori*.

ATXA.

(1) Faré crítica de totes aquelles obres de les quals ens envihi son autor o editor dos exemplars

TEATRES

NOVETATS

En la sala d'aquest teatre s'hi senten vibrar altre vegada els versos castellans, al igual que segles enrera, romàntics y heroics. Una sola diferencia remarcable s'hi trova entre les tragedies d'altre temps y les d'avuy, una evolució que havia d'ésser inevitable. Y es que en les tragedies d'avuy per romàntiques que resultin, hi ha una mica més de veritat y menys exageració. Això les aparta de tota

tendència melodramàtica, defecte que a no ésser pel innegable talent dels seus autors, s'hauria trovat en bona part de les obres clàssiques qu'avuy son la gloria d'aquell teatre.

Una tragedia y res més qu'una tragedia a lo classic es l'obra de don Francisc Villapessa *El Alcázar de las Perlas*. L'assumpte basat en una llegenda de la Espanya alarba se presta de una manera precisa a ferhi versos com els d'en Villapessa d'un estil caballeresc ben pur; amb estrofes ardents quan canta

els amors ardents de Sobeya, de Zalhuma; uns amors de Granada. Les darreres escenes y els versos últims, molt ben trovats. És un treball poètic exquisidíssim l'elegia del tercer acte, que la Maria Guerrero digué d'una manera maravillosa. En Díaz de Mendoza sempre sobri y correcte tingué moments verament sublins en el segon acte, y en la fantasia del tercer. En cambi, resulta llastimós confessarho però és cert, ni en Thuiller ni en Martínez Tovar se sabien prou el caudal pera poguer dir els versos com se deu. Sols els hi es dispensable per no ésser en ells un defecte corrent.

Els germans Alvarez Quintero han estrenat el seu drama *Malvaloca*. És una bona pessa com saben ferho ells, però en altres ocasions n'hauriem tret més partit amb menys pasta de la qu'han trovat en aquest argument. Tal es la primera impresió de *Malvaloca*. Naturalment que s'hi troven bona trassa y bon gust y aquelles condicions qu'han especializat amb aquests autors, però no deixa d'ésser això: una obra de segona fila dintre del seu repertori.

Ademés d'aquestes dues estrenes la companyia ha posat també *Doña Maria la Brava* d'en Marquina y *Mañana de Sol*. També ens han fet conèixer la traducció del drama d'en Sardou *El drama de los Venenos* que nosaltres ja tenim en català *La Cort de Lluis XIV*.

Un bon comensament de temporada el de la Maria Guerrero y Ferrán Díaz de Mendoza.

especialment la senyoreta Magaña (A), que digué y representà'l seu paper amb molt acertada naturalitat y distinció, el senyor Sierra, encara que exagerà un xich la nota còmica, y els senyors Pérez, Cirera y Camino.

La senyoreta Magaña (C), digué'l monòlech *Prueba Artística* demostrant possehir tan envejables condicions pera dedicarse a l'art de representar que avuy ja podem dir que és més aviat una veritable artista y no una aficionada. Fou ovacionada pel públich en diferents passatjes del monòlech y al final el seu treball fou premiat amb una nova ovació. Rebi la nostra més sincera felicitació.

Se representà després *El octavo no mentir*. Aquesta obra, que ja havia sigut representada per el mateix elenc d'aficionats, va assolir una molt ajustada interpretació, distingintshi les ja citades senyoretes Magaña y Vivó y els senyors Montagud, Soler, Cirera junt amb els altres que ajudaren al èxit del conjunt.

Và pendre part en aquesta festa la cançonista Paquita Escibano, que no va convence al públic, perquè no era aquell un lloch apropiat per l'art a que ella's dedica. Va ésser obsequiada amb un valios present ja que havia tingut la deferencia de treballar sense paga.

Acabà la festa, en la qual ademés de lo dit va haverhi lectura de poesies per el senyor Soler, un número de la *Rondalla del Centro Aragonés* y els intermedis foren amenisats per la banda de *La Cruz Roja*, a les tres de la matinada, sortint el públic molt satisfet. Cal felicitar al director senyor Dardet per l'èxit obtingut en l'acertada organizació de tau simpática festa.

SANT MARTÍ. — A. O. Martinense. — L'elenc líric-dramàtic d'aficionats d'aquesta entitat que actúa baix l'encertada direcció de don M. Marqués ha posat en escena un drama en tres actes y en prosa escrit per don Joaquim Borell, en quina notable execució hi posarentota la cura tots quants hi prengueren part, lluhintse especialment els senyors Abelló, Alsina, Puiggali, Vila, Curto y Ill, coopearanthi també la senyora Virgili y altres d'algues senyoretes quins noms sentim no recordar. Apart de lo dit no podem deixar de manifestar quelcom que ha d'ésser profitós al nostre modest entendre, als interessats en primer lloc y sempre pera l'art de Talia que

AGRUPACIONS Y SOCIETATS

Sobrant de la setmana passada

—Centro Aragonés. — Dimecres passat a la nit tingué lloc l'anunciada funció de benefici a la benemerita institució de *La Cruz Roja*, organizada per un distingit grupo d'aficionats d'aquesta capital. La sala d'aquesta important entitat presentava un aspecte brillant, omplerta per la més escullida concurrència.

Se representà per la companyia d'aficionats que dirigeix el senyor Dardet, el xistós saynet *Entre Doctores*. En ell varen lluhirse molt

sant el pago de 15 cèntims en els llocs y amb les condicions de costum

Es ja un fet cert y comprovat que'l distingit actor don August Barbosa ha estat contractat al teatre Espanyol de Madrid.

Segueixen rebentse treballs pera'l concurs. En el número vinent publicarem la llista de composicions rebudes. Are sols ens cal recordar una vegada més que'l dia vintitrés del corrent mes de Juny a les nou de la nit acaba'l terme pera admetrer treballs pera'l Concurs.

Els diaris de Palma de Mallorca dediquen extenses resenyes a la Xirgu y a la companyia catalana que'ls ha anat a visitar. Han tingut un èxit fort y sincer. Totes les frases son caluroses llohantses per l'art de la Xirgu y els seus companys y per les obres que'ls ha donat a conèixer. El repertori amb que s'es presentat la Xirgu a Palma de Mallorca es el que s'es format durant les temporades que ha treballat en el nostre teatre Principal.

Ha debutat a Mataró en el teatre Euterpe la companyia comic dramàtica que dirigeix don Ll. Blanca y don R. Massip y de la que formen part la primera actriu, senyora Llorente.

Les representacions les contem per plens.

Hem rebut l'última obra de l'egregi Felip Trigo *El médico rural*. Properament nostre company *Atra* ne farà propra crítica.

Segons noves d'Italia acaba de deixar el mont dels vius el cèlebre editor de música Ricordi qui pot dirse qu'era el propietari de la major part de les obres que ha creat la musa lirica italiana.

Ses exequies han sigut dignes del seu il·lustre renom.

Una important revista de teatres que's publica diariament a Paris, *Comoedia* ha donat en les seves planes el text complet de *Les Garces* de l'Ignasi Iglesias, correctament traduït al francès per Georges Billotte.

Resulta agradable poguer comentar els triomfs dels nostres artistes a l'extranger, que avuy un, demà un altre, fant conèixer més enllà de les fronteres lo que aquí tenim de bò. Al estrenarse aquesta traducció a París l'Iglesias va tenir un èxit. Al publicar el text aquesta revista, seràn alguns mils que no van assistir a n'aquelles representacions, qu'avuy sabràn que les *Garces* (*Les pies*) es una obra catalana y una obra que val.

Una felicitació més a l'Ignasi Iglesias.

Apart que plana damunt dels actors italians, d'un quan temps ensà, la més negra fatalitat. Un jorn sabem que la simpàtica y excelent actriu senyora Mariani està sofrint una malaltia cerebral que ha fet precis el tractament per reclusió, y que l'actriu, tan estimada del públic barceloní, ha ingresat en un manicomi. Després reberem la nova de la soptada mort de l'eminent Garavaglia que'ns deixà plens de condol y d'amargor. Avuy hem llegit que l'actor Chiantoni, també forsa estimat del nostre públic, ha atentat contra sa vida. Sortament està ja fore de perill de mort. Ha ingressat al hospital de Santa Maria Nova de Florencia, hont se li han practicat ràpides y encertades cures.

Es de remarcar que a les preguntes que li han estat fetes pera esbrinar la causa de l'atentat contra sa vida, ha respost laconicament que una malhaurada passió amorosa l'havia empès al suïcidi. Després ha suplicat als periodistes, amb llàgrimes als ulls, que no s'ocupessin gaire d'ell.

Respectem la seva voluntat.

Sols ens resta dir que desitgem se trobi lo més aviat possible restablert tan dels sufriments fisics, com del dolor moral que l'ha dut a tan lamentable situació.

Correspondencia

M. J. C. Pot passar per aquesta Redacció a recullir el seu drama, quan vulgui. L'impressió que'ns ha fet es la següent: en general forsa acceptable, si bé, com obra d'un novensà te defectes. Aixís es, per exemple, poc sobri de construcció y de diàlec. Cal el diàlec condensarlo sempre a fi de dirho tot amb el menor nombre de paraules possible, y amb la major forsa d'expressió, cal en una paraula cercar y trovar la frase teatral. En demés l'obra es delicada.

S'ha posat a la venda la segona edició del monòlech de **EDGAR POE**

COR DELATOR

aquesta narració extraordinària està adaptada a l'escena, pel

distingit literat don **A. ALBERT TORRELLAS**

Preu de cada exemplar: 25 céntims.

Els subscriptors y compradors del **DE TOTS COLORS**, mitjantsant la presentació d'un dels volums de la nostra Biblioteca, podran adquiririls per el peu de **15 céntims.**

Diccionari Catalá

(Segona edició)

Indispensable a tots els que vulguin saber a fons la

llengua catalana y desitjin escriurela correctament

Conte'l llenguatge complert de

Catalunya, Mallorca, Valencia, Rosselló, Sardenya, Llenguadoc, &

y es el mes complert dels publicats fins avuy.

Aquesta obra está ricament enquadernada, y forma 3 grans volums de mes de 1200 planes, essent una veritable joia, indispensable en tota bona biblioteca. El seu preu es de 72 ptes. els tres volums, poden adquirirse també a plassos mensuals de *cinch pessetes*, entregantse tota l'obra complerta al firmar la pólissa de compra.

Primer apendix al **DICCIONARI CATALÁ**

publicat per la casa **Baxarias**

Forma aquesta obra un volúm de mes de 100 planes, ab inicials de color y paper extra, contenint mes de 3000 paraules completament noves y no publicades en cap dels diccionaris publicats fins avuy.

PREU: RICAMENT ENQUADERNAT 5 PTES.

LITERATURA SENSACIONAL

forma un volúm de unes 500 planes, y es una interesantíssima colecció de les mes celebrades Aventures de

El Detective Sherlock Holmes

Està ricament editada amb paper satinat tirat a dos tintes y amb il·lustracions del notable dibuixan Junceda. PREU: 6 Ptes.

Historia de la Guerra a Cervera desde'l 1462 a 1465

per don FRANCESCH CARRERAS CANDI, aquesta obra única en sa ciase detallada en forma de Dietari, es indispensable a tots els que s'interessin per la Historia de la nostra Patria, el nom de l'autor escusa tot elogi, basta sols en dir que l'obra completa la forma un tomo de 225 planes il·lustrades amb interessants gravats.

El preu enquadernat en cartoné son 4 ptes.

MUSA CATALANA

Colecció de cançons populars armonisades pera cant y piano

VAN PUBLICADES FINS AVUY LES SEGUENTES:

1. ^a	La Mal contenta, armonisada per en	Garcia Robles
2. ^a	Marta,	• • • Felip Pedrell
3. ^a	La nit de Nadal	• • • Salvat
4. ^a	La zumzeta zom,	• • • Alfonso
5. ^a	La Metzinera descarada	• • • na Marguerida Orfila

Prens: Amb paper cuixé, 25 céntims una
• • • de fil, i pesseta •

Descomptes especials als magatzems de música y per cantitats.

Suplement a DE TOTS COLORS

Es un notable volúm de literatura catalana y estrangera seleccionada, de 360 planes y està imprés sobre paper extra ahuesat. Val ricament enquadernat 5 pessetes

De tots colors

Revista Literaria y Teatral. Surt cada divendres. Publica 28 pàgines de text y 32 de follet.

Publica una extensa informació del teatre català y castellà, en cada nombre y una llarga informació dels Teatres y Societats recreatives més importants de Catalunya. Extenses Biografies dels actors més populars y una interessant secció dedicada als Aficionats notables.

Treballs en prosa y vers, (originals y traduccions), dels més eminents artistes.

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Alt de Sant Pere, 17, interior. — BARCELONA

Nombre solt: quinze céntims. — Suscripcions: dues pessetes trimestre.

DE TOTS COLORS es la revista més interessant y econòmica que surt a Catalunya

60 pàgines 15 céntims